



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Manuale, seu Institutio Sacerdotum, Ex Divinis Litteris Et Veterum Patrum Disciplina

Torres, Alfonso de

Ingolstadii, 1604

XVII. Ne Missas rite non celebret, aut Officium Diuinum rite non persoluat
Sacerdos.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-48973](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-48973)

CAPVT XVII.
 NE MISSAS RITE
 NON CELEBRET,
 AVT
 OFFICIUM DIVINUM RITE
 NON PERSOLVAT
 SACERDOS.

SUMMARIUM.

MISSA non in quouis loco, sed tantum in sacro,
 & ab Episcopo dedicato, celebranda. I. II.
 12. 13. 14.

Probare se debet Sacerdos, & confiteri peccata sua, an-
 tequam celebrat. 2. 3.

Sacerdos degradatus celebrans, qualiter punien-
 dus. 7.

Sacerdos excommunicatus celebrans, qualiter pœnitere
 debeat. 4. 5.

Et qualiter interdictus. 5.

Sacerdos ligatus minore excommunicatione non effici-
 tur irregularis, licet grauiter peccet: Sacramenta
 tamen ab eo collata tenent. 6.

Celebrans in pane fermentato, aut calice ligneo, sine a-
 qua, & igne, qualiter puniendus. 17.

Et qualiter, qui non communicat in Missa, quam cele-
 brat. 23.

Et qualiter, qui sanguinem non sumit. 24.

Quæ pollutio impediât communionem, aut Missæ celebrationem. 8.

Missæ à ieiunio celebranda. 9. 10.

Cœpta finienda. 10. 18.

Sacerdos cum baculo ad Missam celebrandam ingredi non debet, neq; capite velato. 18.

Neque cum calcaribus, aut cultellis extra pendentibus. 13.

Neq; sine sacris vestibus, iisdemq; mundis, quibus indutus Ecclesiam non egrediatur. 20.

Neq; in panno serico, aut tincto celebret. 22.

Quod si celebrauerit sine orario, est excommunicandus. 21.

Neq; solus, sed duobus saltem præsentibus, celebrare debet Sacerdos. 14. 15.

Non tamen debet esse femina ministrans. 16.

Neq; plus, quam semel in die, poterit Missam dicere, excepto die Natalis Domini, & aliis casibus. 17.

Officium Diuinum omnes vniiformiter recitare tenentur. 25.

Qui illud omittit, qualiter puniendus. 26.

Fanon, siue Phanon, siue Fanon, Mappula, Amapha, quid. 20.

1 CAVE ne offeras holocausta tua in omni loco, quem videris: sed in eo, quem elegerit Dominus. *Deuter. 12.*

2 Probet autem seipsum homo: & sic de pane illo edat, & de calice bibat. Qui enim manducat, & bi-

& bibit indigne, iudicium sibi manducat, & bibit: non dijudicans corpus Domini. *I. Cor. II.*

Peccata confitenda ante Missæ celebrationem.

QVANDO Corpus Christi accipere debemus, ³
ante ad pænitentiam, & confessionem recurrere
debemus, & omnes actus nostros curiosius discu-
tere, & peccata (si in nobis comperimus) cito fe-
stinemus per confessionem, & veram pæniten-
tiam abluere; ne cum Iuda proditore, peccata no-
stra celantes, pereamus. *S. August. lib. de salutaribus*
documentis, & Ecclesiasticis dogmatibus, dogmate 53.
tom. 3. S. Cyprianus serm. de lapsis. Hugo de Sancto Vi-
ctore de Eccles. officiis. Concil. Trident. sess. 13. c. 7. S.
Chrysost. hom. 30. in Genesim. 10. & 83. in Matth. 60.
ad populum Antiochenum.

**Sacerdotes excommunicati celebrantes
qualiter pænitere debeant.**

DE illis Presbyteris, qui tempore Sanctissimi ⁴
prædecessoris nostri Domini Papæ Nicolai ex-
communicati sacrum ministerium contingere
præsumperint, ipsi in se damnationis (sicut sacri
Canones statuerunt) sententiam intulerunt. Ta-
men, quia miseratio Apostolica veniam solet præ-
stare correctis, ob multitudinem misericordiæ, il-
lis hanc indulgentiam exhibemus, vt sancta com-
munionem saginati studeant tribus continuis annis
per hebdomadam omni secunda, & quarta, &

2 5sexta.

sexta feria à vino, & à carne penitus ieiunare, & ultra lugenda nequaquam committere. *Io. Papa 8. II. q. 3. c. eod.*

De eodem: ac de interdictis.

- 5 CLERICI, si qui, à suis, aut etiam de mandato Romani Pontificis ab alienis Episcopis interdicti, vel excommunicati, ante absolutionem Diuina Officia celebrauerint, nisi moniti sine dilatione redierint, perpetuæ depositionis sententiam pro ausu tantæ temeritatis incurrant. *Alex. 3. de Cler. excomm. c. eod.*

Sacerdos ligatus minore celebrans, licet grauitèr peccet, non efficitur irregularis: Sacramenta tamen ab eo collata tenent.

- 6 Si celebrat minore excommunicatione ligatus, licet grauitèr peccet, nullius irregularitatis tamen notam incurrit: nec eligere prohibetur; vel ea, quæ ratione iurisdictionis sibi competunt, exercere. Si tamen scienter talis electus fuerit, eius electio est irritanda: pro eo, quod ad susceptionem eorum eligitur, à quorum perceptione à sanctis Patribus est priuatus. Peccat autem conferendo Ecclesiastica Sacramenta: sed ab eo collata virtutis non carent effectu: cum non videatur à collatione, sed participatione Sacramentorum (quæ in sola consistit perceptione) remotus dummodo non in contemptum Ecclesiasticæ disciplinæ, videlicet

delicet contra prohibitionem superioris, communio-
 ni excommunicatorum pertinaciter se inges-
 serit. In quo casu est anathemate feriendus. *Greg.*
9. de Cler. excomm. c. eod.

**Sacerdos degradatus celebrans qualiter
 puniendus.**

PERVENIT ad nos, quod Saturnius Presbyter, 7
 postquam pro crimine lapsus sui à Sacerdotis or-
 dine est deiectus, ad explendum ministerium Sa-
 cerdotis præsumpsit accedere, & omnipotenti
 Dei hostias immolare. Quod si ita factum frater-
 nitas vestra repererit, eum, sacri Corporis & San-
 guinis Dominici participatione priuatum, in pæ-
 nitentiam redigat; ita, ut usque ad diem obitus sui
 in eadem excommunicatione permaneat, & via-
 ticum tantummodo exitus sui tempore percipi-
 at. Sin autem eum fraternitas tua talem pæniten-
 tiam agere cognouerit, ut ei iuste ad recipiendum
 inter laicos communionem, & ante exitum debe-
 at misereri, hoc in tuæ fraternitatis ponimus po-
 testate. *S. Gregor. dist. 50. c. accedens.*

**Missæ celebrationem, aut communionē,
 quæ pollutio impediat,**

CUM pollutio ex naturæ superfluitate, vel infir- &
 mitate euenerit omnimodo hæc illusio non est ti-
 menda: quia hanc animus nesciens pertulisse ma-
 gis dolendus est, quam fecisse. Cum vero ul-
 tra modum appetitus gulæ in sumendis alimen-
 tis

tis rapitur, atque idcirco humorum receptacula grauantur, habet exinde animus aliquem reatum; non tamen vsque ad prohibitionem recipiendi sacri mysterij, vel Missarum solemnia celebrandi, cum fortasse aut dies festus exigit; aut exhibere mysterium pro eo, quod Sacerdos alius in loco deest, ipsa necessitas compellit. Nam, si adsunt alij, qui implere mysterium valeant, illusio per crapulam facta à perceptione sacri mysterij prohibere non debet: sed ab immolatione sacri mysterij abstinere, vt arbitror, humiliter debet; si tamen dormientem turpi imaginatione illusio non concusserit, &c. Si vero ex turpi cogitatione vigilantis oritur illusio in mente dormientis, patet animo suus reatus. Vident enim, à qua radice inquinatio illa processerit: quia, quod cogitauit sciens, hoc pertulit nesciens: & propter talem pollutionem à sacro mysterio ea die abstinere oportet. *s. Gregor. dist. 6. c. testamentum. Burchardus l. 5. cap. 43. luo p. cap. 52.*

Missà à ieiuno celebranda.

- 2 SACRAMENTA altaris non nisi à ieiunis hominibus celebrentur, excepto vno die anniuersario, quo cœna Domini celebratur, &c. *Concil. Africanum de consecr. dist. 1. c. eod. Sed huic decreto derogatum est per contrariam consuetudinem, & per tex. de consecr. dist. 2. c. liquido. quatenus excipit diem cœnæ Domini.*

De

De eodem; quodque cœpta Missa finia-
tur.

NVLVS post cibum potumque, quantumlibet 10
minimum sumptum, Missas facere; nullus absque
prouentu patentis molestiæ minister, vel Sacer-
dos, cum cœperit, imperfecta officia præsumat
omnino relinquere. Si quis hæc temerare præ-
sumpserit, excommunicationis sententiam susci-
nebit. *Concil. Toletan. 7. 7. q. 1. c. nihil contra, de con-
secr. dist. 2. c. liquido.*

Missæ in loco profano non celebranda.

NOBIS periculum est male obiti mandati, si lo- 11
cirationem neglexerimus; maxime si Sacerdotij
mysteria in locis profanis celebrauerimus: propte-
rea quod ea res indicium haberet contemptus in
celebrante, offendiculum quoque generaret pro
varietate affectionum multifariam, propter vari-
am multorum in rerum diuinarum scientia infir-
mitatem, &c. *S. Basilius de baptismo. Concil. Laodic.
can. 8. & 58. Carthag. 2. can. 9. de consecr. dist. 1. c. sicut,
cum seqq. Conc. Trid. sess. 22. c. de obseruandis, & euitan-
dis in celebratione Missæ.*

De eodem.

SATIVS est Missam non cantare, aut non au- 12
dire, quam in illis locis, vbi fieri non oportet; nisi
pro summa contingat necessitate, quoniam ne-
cessitas legem nō habet. Vnde scriptum est: Vide,
ne

Deu. 12. ne offeras holocausta tua in omni loco, &c. *Felix Papa 4. ad omnes Episcopos c. 1. vt per Iuonem p. 2. cap. 76. & p. 3. c. 61. cum seqq. Vide sup. p. 1. c. 4. de templis. §. 1. à cap. non patiantur, n. 35. cum seqq.*

De eodem: quodq; nullus celebret Missam calcaribus indutus, aut cultellis extra pendentibus.

13 NULLVS extra Ecclesiam in locis non sacratís, aut calcaribus indutus, vel cultellis extra pendentibus, celebret. *Sacerdotale Rom. l. 1. c. 13.*

De eodem: quodque Sacerdos solus Missas non celebret.

14 DEO perfecte sacrificantes, quando Domino sacrificant, non soli hoc agere debent; sed testes secum adhibeant, vt Domino perfecte in locis Deo sacratís sacrificare probentur. Ait namque **Deu. 12** auctoritas legis diuinæ: Vide, ne offeras holocausta tua in omni loco, quem videris; sed in loco, quem elegerit Dominus Deus tuus. *Anacletus Papa de consecr. dist. 1. c. Episcopus Deo.*

Duobus saltem præsentibus Missa celebranda.

15 NULLVS Presbyterorum Missarum solemnia celebrare præsumat, nisi duobus præsentibus, sibi que respondentibus ipse tertius habeatur: quia cum pluraliter dicitur ab eo, Dominus vobiscum; & Orate pro me, apertissime conuenit, vt & ipsius respondeatur salutationi. *Soter Papa de consecr. dist. 1. c. hoc quoque.*

Pro-

Prohibendum est, vt nulla femina ad altare præsumat accedere, aut Presbytero ministrare, &c.

Conc. Mogunt. de cohab. Cler. & mul. c. 1. Conc. Lao- 16
dic. c. 19. & 44. Gelasius Papa ep. 1. c. 28.

Non licet plus quam semel in die celebrare, excepto Natalis Domini die, & aliis.

SUFFICIT Sacerdoti vnā Missam in vna die 17
 celebrare, quia Christus semel passus est, & totum mundum redemit. Non modica res est, vnā Missam facere: & valde felix est, qui vnā digne celebrate potest. *Alex. Papa secundum Iuonem p. 2. c. 1. de cons. dist. 1. c. eod. de celebr. Missarum, c. consului- 18*
si. Excepto die Natalis Domini, vbi tres dicuntur. Telesphorus Papa ead. dist. c. nocte sancta, & aliis: vt refert Paludanus in 4. dist. 15. q. 2. S. Antoninus p. 3. tit. 13. c. 6. §. 4.

Sacerdos non ingrediatur ad Missarum solemnia celebranda cum baculo, aut capite velato; & cœptam Missam finire debet.

NVLLVS Episcopus, aut Presbyter, seu Diaconus 18
 ad Missarum solemnia celebranda præsumat cum baculo introire, aut velato capite altario Dei assistere. Quoniam & Apostolus prohibet viros 1. Cor. 14
 velato capite orare in Ecclesia. Et, qui temere præsumpserint, communione priuentur. Cum vero

Mat. 10. vero Episcopus, aut Presbyter ingressus fuerit ad Missarum solemnia celebranda, nisi passio aliqua interuenerit, nullo modo audeat data oratione recedere, vt ab alio Episcopo, vel Presbytero Missarum solemnia suppleantur; sed, qui initium ponit, suppleat vsque in finem, quia scriptum est: Qui perseuerauerit vsque in finem, hic saluus erit. Si quis vero præsumpserit, præter quod posuimus agere, à sacro Corpore & Sanguine Domini nostri Iesu Christi sit suspensus. *Zacharias Papa de consecr. dist. 1. c. eod. luo. p. 3. c. 271.*

Celebrans in pane fermentato, aut calice ligneo, sine aqua & igne qualiter puniendus.

- 19 LITERAS tuas accepimus, continentes, quod, cum super excessibus Presbyteri Ecclesiæ sanctæ Brigidæ inquireret, confessus est, quod, cum quadam die hostiam, & calicem non haberet, in pane fermentato, & scypho ligneo Missarum solemnia celebrare præsumpserit, &c. Intellecto iterum, quod prædicta Ecclesia per malitiam dicti Presbyteri multipliciter lædebatur, inquisitionis officium iterans, ex eius confessionibus inuenisti, quod idem sine igne sacrificabat, & aqua. Cum igitur vel ex aperta malitia, vel nimia desipientia peccasse probetur, mandamus, quatenus officio, & beneficio perpetuo ipsum priues. *Honorius 3. de celebr. Miss. c. si. De calice ligneo vide sup. p. 1. c. 3. §. 2. de vestimentis, n. 11.*

Sacer-

Sacerdos sine vestibus sacris iisque mundissimis Missam non celebret, neque illis indutus Ecclesiam egrediatur.

NVLIVS Presbyter absque amictu, alba, & a fæ- 10
none, & casula vllatenus præsumat Missam celebrare. Et hæc sacra vestimenta mundissima sint, & in nitido loco intra Ecclesiam collocentur. Nec vsquam Presbyter his indutus extra Ecclesiam exeat, quia hoc Diuina lex prohibet. *Burchardus l. 2. c. 50. luo. p. 2. c. 117. ex Conc. Rhemensi, licet in eo hoc decretum non inuenerim.*

a Fœnon] siue Fanon, siue Phanon, est sudarium, quod Sacerdos gestare debebat in manibus ad abstergendum sudorem vultus, & pituitam ex naribus & oculis effluentem, secundum Alcuinum de diuinis officiis cap. de singulis vestibus. & Rabanum Maurum de institutione Clericorum l. 1. c. 18. *Burchardus lib. 2. c. 50. luo. p. 2. c. 117. & sermone de rebus Ecclesiasticis, de significationibus vestimentorum Sacerdotalium.* Hoc genus sudarij vocat Beda de septem Ordinibus tomo 3. Mappulam, id est, Amapham, quam in sinistra manu portari debere autumat. In huius locum videtur subrogatus manipulus, qui portatur in sinistra. Quo significatur extersio minimarum macularum, quia manipulus est quasi sudarium ad extergendum vultum. Verba sunt S. Thom. sup. 4. dist

24. q. 3. art. 3.

Sacer-

Sacerdos sine oratio celebrans excommunicandus.

- 21 CVM Sacerdos ad solemnia Missarum accedit, aut per se Deo sacrificium oblaturus, aut Sacramentum Corporis & Sanguinis Domini nostri Iesu Christi sumpturus, non aliter accedat, quam orario utroque humero circumseptus, sicut tempore ordinationis suæ dignoscitur consecratus: ita, ut de vno, eodemque orario ceruicem pariter, & utrumque humerum premens signum in suo præparet pectore Crucis. Si quis aliter egerit, excommunicationi debitæ subiaceat. *Conc. Brachar. dist. 23. c. Ecclesiast.*

Non celebrandum in panno serico, aut tincto.

- 22 CONSVLTO omnium, statuimus, ut Sacrificiū altaris nō in serico panno, aut tincto quisquam celebrare præsumat; sed in puro linteo ab Episcopo consecrato, terreno scilicet lino procreato, atque contexto: sicut corpus Domini nostri Iesu Christi in sindone linea munda sepultum fuit. *Eusebius Papa de consecratione dist. 1. cap. eod. vel S. Syluester secundum S. Damasum in Pontificali. Idem decreuit S. Sixtus Papa Martyr. S. Thom. opusculo de off. Sacerdotis, c. 1. Vide sup. p. 1. c. 3. §. 2. de vestimentis, Corporale cui, n. 13.*

Sacer-

Sacerdos, qui, celebrans, non commu-
nicat, qualiter puniendus.

QUICVMQVE Sacerdotum diuino altario sacri- 23
ficium oblaturus accesserit, & se à communione
suspendarit; ab ipsa, qua se indecenter priuauit,
gratia communionis anno vno repulsum se
nouerit, &c. Ergo modis omnibus est tenendum,
vt quotiescumque sacrificans Corpus & Sangui-
nem Iesu Christi domini nostri in altario immo-
lat, toties perceptionis Corporis & Sanguinis
Christi participem se præbeat. *Conc. Toletan. 12. de
consecr. dist. 2. c. relatum.*

Sacerdos, qui, celebrans, sanguinem non
sumit, qualiter puniendus.

COMPERIMVS, quod quidam sumpta tantum- 24
modo Corporis sacri portione, à calice sacri cruo-
ris abstineant. Qui proculdubio (quoniam nescio
qua superstitione docentur obstringi) aut inte-
gra Sacramenta percipiant, aut ab integris arce-
antur: quia diuisio vnius eiusdemque mysterij si-
ne grandi sacrilegio non potest prouenire. *Gela-
sus Papa de consecr. dist. 2. c. eod.*

Omnes vniformiter Officium Diuinum
recitare tenentur.

DE iis, qui contra Apostoli voluntatē circum- 25
feruntur omni vento doctrinæ, placuit huic San-
cto Concilio, vt Metropolitanæ sedis aucto-
ritate

ritate coacti vnus cuiusq; prouinciæ ciues, rector-
resque Ecclesiarum vnum eundemque in psal-
lendo teneant modum, quem in Metropolitana
sede cognouerint institutum; nec aliqua diuersita-
te cuiusque ordinis, vel officij à Metropolitana se-
patiantur sede disiungi, &c. Quisquis autem ho-
rum decretorum violator extiterit, sex mensibus
communione priuatus, apud Metropolitanum
sub pænitentia censura permaneat corrigendus,
&c. *Concil. Toletan. 11. dist. 12. c. eod. c. placuit. Gerun-
den. c. 1. de consecr. dist. 4. c. institutio. Concil. Brachar.
1. Can. 20. 21. 22. Conc. Veneticum cap. 15. Epaunen.
c. 27. Postea fel. rec. Pius Papa V. anno 1568. septimo
Idus Iulij præscripsit vnum eundemque psallendi
ritum.*

**Officium Diuinum omittens qualiter
puniendus.**

- 26 STATVIMVS, & ordinamus, quod quilibet, ha-
bens beneficium cum cura vel sine cura, si post sex
menses ab obtento beneficio Diuinū Officiū non
dixerit, legitimo impedimēto cessante, beneficio-
rū suorum fructus non faciat suos pro rata omis-
sionis officij, & temporis; sed eos, tamquam iniuste
perceptos, in fabricas Ecclesiarum huiusmodi be-
neficiorum, vel pauperum eleemosynas, erogare
teneatur. Si vero ultra dictum tempus in simili
negligentia contumaciter permanserit, legitima
monitione præcedente, beneficio ipso priuetur:
cum propter officium detur beneficium. Intelli-
gitur

gitur autem Officium omittere, quo ad hoc, vt beneficio priuari possit, qui per quindecim dies illud his saltem non dixerit. *Concil. Lateran. sub Leone X. cap. 9. Et ita legendum nouissime scribit Petrus à Nauarra de restitutione p. I. l. 2. c. II. art. 182. contra Dominicum Sotum, de iustitia, & iure, l. 10. q. 5. art. 6. col. 5. ubi dicit legendum, Per sex menses; non, Post sex menses.*

De eodem.

STATVIMVS, vt, qui horas omnes Canonicas 27 vno, aut pluribus diebus intermiserit, omnes fructus, qui illi, vel illis diebus respondent; qui vero Matutinas, dimidam; qui ceteras omnes horas aliam dimidiam; qui harum singulas, sextam partem fructuum eius diei amittat.

Pius V. Romæ, Kal. Octobris. anno Domini 1571.

